

NRO: 44.

GAZETA RZĄDOWA.

DZIEŃ 15. SIERPNIA ROKU 1794.

SESSJA RADY NAYWYKSZEJ
NARODOWEY.

Dnia 10. Sierpnia.

Prezydencya Obywatela Alojzego Sul-
strzowskiego.

Notę Obywatela Wodzińskiego cho-
rążego, korpusu kadetów komendę mają-
cego: ażeby profesorowie tegoż korpusu,
tudzież słuchający, od odbywania wart mu-
nicipalnych uwolnionemi zostali; odeśłała
Rada do Obywatela Zakrzewskiego, jako
prezydenta miasta i komendanta milicyi
municipalney Warszawskiej.

Czytana była ekspedycja od N. Na-
czelnika, z potwierdzeniem prawideł, przez
Radę względem dezertorów ustanowio-
nych; tudzież z odpowiedzią na poprze-
dnie zapytanie Rady, że pospolite rusze-
nie, gdyby nad 10. dni zatrzymane bydź
miało w obozie, na ten czas nie lenungi
brać, ale w żywność opatrywane bydź
ma; względem czego Rada wydanie u-
niwersału udeterminowała.

Sessja solwowana na dzień 11. Sier-
pnia, na godzinę 5. po południu.

SESSJA DNIA 11. SIERPNIA.

Czytany był raport Obywatela Toma-
szewskiego pełnomocnika, donoszący: iż
wojsko Cesarzkie weszło do Lublina, że
z tey okoliczności podał notę do generała
Ilarnaukura.

N. Naczelnik przyśłał żądanie, aby
bilety skarbowe na pewną sumę w kwotach
drobniejszych bite były. Rada zale-
ciła wydziałowi skarbowemu, aby stosowną
w tey mierze przyniośł opinią.

Wydział skarbowy przyniośł projekt
obwieszczenia publiczności, względem
zaczynającego się kursu biletów skarbo-
wych: który Rada przyjęła, i drukiem o-
głosić zaleciła.

Na potrzeby prowincyi W. X. Litt:
Rada 100,000. gotowizną, a 300,000. w
biletach skarbowych, zamiast mintz-cetłów,
przez rezolucyą 16. Lipca naznaczonych,
wyplacić zaleciła.

Na opłacanie ubogich ludzi, warty
przy okopach odprawiających, 12,000. zł:
za kwitem Obywatela Zakrzewskiego na-
znaczyła.

Na przełożenie wydziału skarbu,
podług rezolucyi, 7. Sierpnia zapadłej,
zleciła prezydnującemu w Radzie, aby 48.
sztuk zaręczeń skarbowych, każde na zł:
500. podpisał, i te wydziałowi skarbowe-
mu, celem wydania onych, przesłał.

Projekt względem ustanowienia fur-
manek stałych, przy obozach i komisaryach
porządkowych, przez wydział Rady roz-
trząsany, i przez N. Naczelnika potwier-
dzony, przez druk ogłosić i do komis-
syy porządkowych rozesłać zaleciła.

Sessja solwowana na dzień 12. Sier-
pnia, na godzinę 5. po południu.

Odezwa Wydziału Instrukcyi w Radzie N. Narodowej, względem donoszenia mu o czynach patriotycznych obywatelów Rzplitej Polskiej.

Smutna a świeża jest pamięć okoliczności i czasu, w których obywatelski duch i cnota były winą w oczach gwałtowników; kiedy najsłabsze uczucia kryć trzeba było w głębi serca swojego, aby szlachetne ich wynurzenie, za zbrodnią, przez flugi okrutnych despotów i zdrayców oyczyzny poczytane nie było. Minął ten czas nieszczęśliwy. Nastąpiły przyjaźniejszy dla cnoty chwile. Otwarte zostało obfiterne pole do okazania prawdziwego obywatelstwa, usługi, mężstwa i miłości oyczyzny. Dobyty oręż w rozpacz od prześladowanego najsłabszego ludu, podniósł wojnę cnoty ze zbrodnią, sprawiedliwości z przemocą, wolności z tyranją: słowem, walkę o prawa ludzi, o wolność narodu, o ocalenie imienia *Polskiego*, o niepodległość oyczyzny, z drapieżnym dwóch sąsiadów despotyzmem, usiłującym na upodleniu i pohabieniu natury ludzkiej okrutnie rozciągać panowanie.

Im sprawiedliwsza jest nasza wojna, tym obfiterze być musi powstanie ludu wolnego we wszelkiego rodzaju przykłądy. Duch szlachetny, który obudził przywołany naród, musi okazywać się w skutkach najsłabszych. A iak powody natchnięte od zbrodni, prowadzą za sobą łupieństwa, grabieże, napaźdy, rozboje, zpuszczenia, słowem te okropne skutki, nad którymi łęczy, i których wstydzić się powinno przyrodzenie ludzkie; tak powody z cnoty, z miłości oyczyzny idące, pokazują się w mężstwie, w heroizmie, w ofiarach najsłabszych i tworzą czyny szlachetne, czyny wspaniałe, które są ozdobą wieku, a przykładem potomności. Zbieramy troskliwie te szlachetne skutki: bo duch narodowy, który je tworzy, nie musi utrzymać. Wzór iedney dobrej sprawy, pociąga tysiące naśladowców, porzeka słabych, utwierdza dobrych, zapala zimnych, a złość samą, jeśli iey nie poprawi, wstydem i hańbą do ukrycia się przymusza.

Wydział Instrukcyi w Radzie najsłabszej narodowej, przekonany, iak zbawienne wynikaia skutki z rozszerzenia ducha narodowego, i że to rozszerzenie dzielniey ukutecznione być nie może, iak przez wystawione przykłady mężstwa, cnoty, gorliwości; postanowił zbierać i ogłaszać to wszystko, cokolwiek mężnego, szlachetnego i honor czyniącego imieniu *Polskiemu* zdarzyć się może w czasie powstania naszego. Jeśli czynić dla próżney chwały, rzeczą jest mniej godną wolnego człowieka, tedy czynów dla oyczyzny, dla wolności wykonanych, chwała i szacunek publiczny jest iedyną i najsłabszą wolnego człowieka nagrodą. Niechcimy, aby milczenie i zapomnienie zagrzebywało dzieła godne dzisiejszego wieku, i potomności. Niech ci, którzy się rzetelnymi wstawiaia cnotami, wdzięczne od publiczności mają uwielbienie. Z takich to materyałów utworzy się z czasem wieża dzieł, prawdziwy zaszczyt rodzajowi ludzkiemu czyniąca, której karty, nie już zbrodniami i gwałtami tyranów, lecz cnotami domowemi i obywatelskimi dobrych synów oyczyzny zajęte będą, i która, nie w prawdziwych, lecz w postępach ludzi cnotliwych, da nauki najsłabszy do serca mówiące, ludzkiej i obywatelskiej moralności.

Z tych przyczyn, wydział instrukcyi w Radzie najsłabszej narodowej, poleca komissyom porządkowemu, a mianowicie wydziałowi instrukcyi w deputacyi centralney Litt: tudzież wydziałom instrukcyi wojewodzkim i powiatowym, aby te, śledząc najsłabszaniej patriotyczne czyny, w szczególności temuz wydziałowi donosiły, kto, i iak wiele, od czasu powstania narodu uczynił dla oyczyzny? iakie złożył ofiary? kto po obywatelsku przyymował trudy, straty i przykrości, samym tylko miłośnikom oyczyzny znośne? iaką była ochota w zaciągających się pod chorągwie oyczyzny? kto umiał włóścian zachęcić do obrony kraju, użył im chętnie ciężaru, i sam na ich czele stanął? którzy z włóścianów zyskawszy rządową opiekę, użył iey umieli, z wdzięcznością, pożytkiem i skromnością? ile nako-

niec , i czyją szczególniey pracą lub nakładem obok oreza , stała się dobroczynną drobna igła , która od delikatney użyta ręki , okryła , i dotąd okrywa rany i ciało żołnierza ? Nie idzie tu o wszystkie czyny dobre , z powinności wykonywane , lubo i te godne są słuszney zalety : lecz o czyny , które mają charaktery wyższej cnoty , w których miłość oyczyzny przewyższyła inne godziwe nawet przywiązania , w których interes osobisty , ustąpić musiał chęci publiczney , w których olara miała okoliczności wyniesienie duży okazujące . Żąda wydział instrukcyi , aby wszystkie takowe czyny , niemniej i słowa szlachetne , krótko , przy dobrych czynach powiedziane , od wydziałów instrukcyi w komisaryach wojewódzkich i powiatowych zbierane , i co tydzień w raportach do wydziału instrukcyi w Radzie najwyższej narodowej przesyłane były . Będą mieć pomoc do tego wydziały w dozorcach , w nauczycielach dozorowych , iako też w więz obojga obrządków , i wszelkiego wyznania : niech zalecają , aby im takowe uczynki i wyrazy , z zaświadczeniem , podpisem ztwierdzone , donosili . Ostrzega wydział instrukcyi , aby w szlakowaniu , i opisywaniu takowych czynów , nie uwodzić się próżną powierzchownością , zważać okoliczności i pobudki , które cenne wyższą lub niższą , dobrym czynom nadać , i umieć , w pośród profloty , roznać szacunek cnoty , a w opisywaniu , równie czynów iak wyrazów , zachować naturalną otwartość i szczerłość , bo to jest , co najmocniej w czytaniu o pięknych postępkach serce dotyka , i do naśladowania pociąga .

Obywatele! zaświadczajcie w wydziałach instrukcyi ! czujecie zapewne ważność tego żądania , które do was wydział instrukcyi w Radzie N. narodowej przesyła . Dziękując on z wami swoje obowiązki czeka z usnością skutków tej odezwy , bo znacie moc i potrzebę przykładów . Usuniecie przyczynę do wyrzucania Polakom , iż w dobrze czynieniu nieostają , opieszali są do opisywania czynów swoich . Zachowacie bezstronność i prawdę , których świadectwo oddane cnotcie wyciąga : i

sprowadzicie głębokie Tacyta zdanie , iż w tymże czasie , kiedy ma największą sposobność , do okazania się cnota , najsprawiedliwszy szacunek odbiera . *Virtutes iisdem temporibus optime aestimantur , quibus facillime gignuntur .*

Dan na sefii Wydziału Instrukcyi , w Radzie N. Narodowej dnia 13. Sierpnia 1794. roku.

X. Franciszek Dmochowski ,
(M.P.) prezydentujący mppr.
Franciszek Zabłocki, Wydziału Instrukcyi w Radzie N. Narodowej sekretarz. mppr.

Excerpt z rapportu Obywatela Sierakowskiego, pod Stonimem dnia 5. Sierpnia 1794. roku.

Dokładniej teraz mogę donieść o stracie nieprzyjaciół . Przez całą akcyą 15. wozów nieprześcannie rannych i trupów wywoziło . Zbiegowie iednostajnie mnie zapewniają , że więcej niżeli 300. nieprzyjaciół na placu padło , wielu oficerów , a dwóch na samey grobli .

Excerpt z rapportu Obywatela Karwowskiego, z pod Łomży d. 10. Sierpnia 1794. roku.

Dnia 6. alarmowałem Prusaków pod Ostrołęką , Łaskowcem i Nowogrodem ; wszędzie się alarmującym udało dosięć szczęśliwie . W Ostrołęce G. M. Zieliński ubił 1. Bośniaka , kilku ranił ; w Łaskowcu G. M. Wiszowaty 7. Bośniaków zabił , kilku ranił ; w Nowogrodzie Mrozowski , kapitan od strzelców korpusu mego , w 200. kilkadziesiąt piechoty , ubił 26. piechoty Pruskiej , i kilkunastu ranił . Z naszej strony dwóch lekko rannych , i koń pod porucznikiem zabity .

Excerpt z rapportu Obywatela xiążęcia Józefa Poniatowskiego , 14. Sierpnia 1794.

O godzinie 12. w nocy zacząłem atakować . Brygadyer Kołysko z swoją brygadą , i z pułkiem trzecim , spędził wszystkie placówki Pruskie i Kozackie , aż za

Górcę pod ich obóz. W tym samym momencie, z kolumny poszedł atak ku Górcem; ze wsi spędzili Prusaków, aż do borku, gdzie stał batalion Pruski. Ogień był dość żywy, ale bezskuteczny ze strony nieprzyjaciół; jednego mamy tylko zabitego, jednego rannego. Dystryngował się porucznik Grabski od reymentu 9go, porucznik Zawicki od gwardyi pieszej, Kędziński kapitan od reymentu dziewiątego, Kofsacki chorąży. Z kawaleryi Mozarowski porucznik, który Kozaków napędził na ogień Pruski. Dan 14. Sierpnia.

Dopisawszy mego zamiaru, którym było wiedzieć, jak opatrzone są Górcę, i bliskie wioski, wróciłem się na moje pozycyę.

Naywyższy Naczelnik, oświadczyłszy podziękowanie swoje obywatelowi xiążęciu Józefowi Poniatowskiemu G. L. dystryngującym się officerom posłał upominki w tabakierze złotej i pierścieniach.

Urządzenie względem sposobu wybierania żywności i furazów, tudzież dostawiania podwód dla wojska Rzpłtey.

RADA NAYWYŻSZA NARODOWA

Odebrawszy od N Naczelnika urządzenie, względem sposobu wybierania żywności, furazów, tudzież dostawiania podwód dla wojska Rzpłtey, podaje one dowiadomości wszystkim obywatelom mieszkającym w Polſki; a ściśła onego exekucyę deputacyi centralney W. X. Litt: komisyonom porządkowym, magistratom miaſt i dozorsom po ziemiach i powiatach ustanowionym i ustanowić się mającym, poleca.

TADEUSZ KOSCIUSZKO

Naywyższy Naczelnik Siły Zbroynnej Narodowej.

Gdy z powiększającą się coraz siłą zbroyną narodu, zachodzą do mnie pomnożone zażalenia, tak od obywatelów, iak od urzędów wykonawczych, na różnych wojskowych, częstokroć bez ordynansów iezdzących, lub one okazać wzbraniających się, i uciążliwość w wybieraniu furazów, prowiantów i podwód, bez re-

kwizycyi, opłaty i kwitów dostatecznych wyrządzających: Przeto chcąc wszelkim w tej mierze zdrożnościom zapobiedz, i potrzebną koniecznie w wolnym narodzie miłość braterską między żołnierzem a mieszkańcem krajowym utrzymać, ogłaszam następujące prawidła, które przez Radę naywyższą narodową obywatelom, a przez wszelkich podkomendnych moich wojska Rzpłtey, po wszystkich miastach, wsiach, obozach i garnizonach, uroczyscie publikowane zostaną; i od których nikomu, pod najsurowszemi karami zbożyć wolno nie będzie.

zmo. Obowiązuje Radę naywyższą narodową, a szczególnie w niej wydziały żywności i potrzeb wojskowych, ażeby w każdym województwie, ziemi i powiecie, ile można, zawsze w pogotowiu były żywności, furaze, konie, zaprzęgi, wozy, krefy, i te przynajmniej materiały wojenne, które w każdym mieście i wsi znaleźć się mogą, ku reparacyi i dostarczeniu potrzeb wojskowych; iako to: żelazo, drzewo zdadne do poizdów, skóry, olów, powozy, wełna, płótna, &c. a to za taką wiadomością dozorców mieyscowych i magistratów miaſt, ażeby komissarze, ustanowieni przy komendach przechodzących, nie potrzebowali udawać się do samych komisyonów porządkowych; ale żeby mogli o każdym zapasie i składzie onego, zainformować się u dozorczy, i rekwizycye swoje od dozorców do dozorców czynić; a te przesyłać ię do komisyonów swoich będą.

Reszta w następującym numerze.

OBWIESZCZENIE.

W kantorze gazety rządowej, xiążeczka pod tytułem = *Opis władz narodowych w czasie powstania* = przedaie się po zł: 1. gr: 15. Ta xiążeczka zaleca się z potrzeby i z celu dobrego: potrzebną jest obywatelom, iako zamykająca prawidła i opisy teraźniejszych władz rządowych; a sprzedaż iey poświęcona jest na koszule i buty dla wojska. Dostanie iey także u obywatelów Kocha i Szczepańskiego, na ulicy Święto-Jańskiey.